

Ružbašské žrodelko

štvrtročník

Ročník: II

Číslo: 4

marec 2015

Nepredajné

Velkonočná omaľovánka pre najmenších

Milí čitatelia. Opäť prešli tri mesiace, a to je čas na nové vydanie ďalšieho čísla nášho malého ale milého časopisu. Znova Vám prinesieme novinky. Či už z prostredia našej obce alebo z okolia. Prevedieme Vás podujatiami, ktoré sa tu chystajú a nezabudneme ani na obľúbené rubriky. Reč je o tajničke a cykle o Zamoyských, ktoré pre nás pravidelne pripravuje naša rodáčka žijúca vo Francúzku Katarína Chapuis rod. Šutorová. Ani na detúrence sme nezabudli – omaľovánka bude súčasťou aj tohto vydania. Ste netrpezliví a radi by ste dozvedeli, napr. o tom, ako dopadlo referendum v našej obci? Alebo čím sú unikátne naše liečivé kúpele? Tak začnite listovať. Prijemné čítanie!

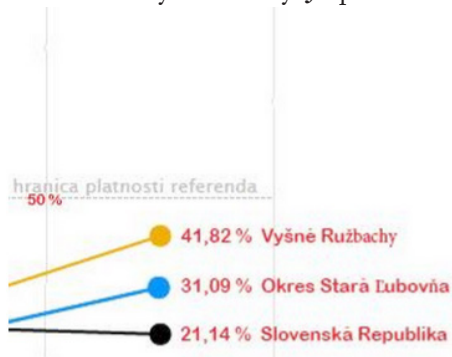
V mene celého nášho občianskeho združenia a zároveň redakcie Vám prajeme požehnané veľkonočné sviatky plné vody pre naše devy a bohatej výslužky pre mláďencov.

Ivana Krutková

REFERENDUM 2015

Na základe petície ktorej sa zúčastnilo viac ako 420 000 občanov, prijatej 27. augusta 2014, prezident Slovenskej republiky Ing. Andrej Kiska vyhlásil referendum a určil deň jeho konania na sobotu 7. februára 2015. V dnešnej dobe, kedy sa do popredia dostávajú názory západného sveta, bolo správne, takouto formou vyjadriť svoj názor a tak zistiť, k čomu sa vlastne prikláňa slovenský národ. Televízne obrazovky, webové stránky ba i naše poštové schránky bombardovali nadšenými dvojakých protistojných ideológií. Na jednej strane zástancovia rodiny ako základnej bunky spoločnosti, pre ktorých je jasné, že žiaden rodič 1 a rodič 2 sa nerovná rodine, ktorú tvorí otec v zastúpení muža a matka v zastúpení ženy. A rovnako, že nie je vhodné maloleté deti prostredníctvom sexuálnej výchovy zasvecovať do doteraz tabuizovaných zákutí sveta dospelých. Na druhej strane stoja moderní zástancovia LGBT-otázok, ktorí presadzujú homosexuálne „manželstvá“, adopcie detí homosexuálnymi partnermi a vyučovanie sexuálnej výchovy. S blížiacim sa 7. februárom rástlo napätie medzi ľuďmi presadzujúcich opačné názory. Jedine referendum mohlo priniesť rozlúsknutie problému a teda výsledok o tom, čo zastáva väčšina Slovákov a za to sa mala vláda postaviť. Ako to dopadlo? Dá sa vôbec vyčítať z výsledkov referenda za čím si Slovensko stojí, keď samotná účasť bola len mizerných 21,14 % čo tvorí zhruba 1,1 mil. obyvateľov Slovenska? V našej obci zúčastnených 41,82 % - čo je 461 obyvateľov našej dediny. Z toho takmer všetci zástancovia rodiny. Kde sú názory ostatných?? Tých ktorí označovali kresťanov za porušovateľov ľud-

ských práv a sami nabádali nevyužiť svoje ľudské právo vyjadriť svoj názor? Kde sú názory tých, ktorí možno nesúhlasia len s jednou či dvoma referendovými otázkami-dali sa aj oni nahovoriť neísť vyjadriť svoj názor? Za čo sa má vláda teda postaviť, keď takmer 100% všetkých zúčastnených je proti homosexuálnym manželstvám a adopciám a je štatisticky dokázané, že všetci ostatní, čo sa referenda nezúčastnili, by nezakrúžkovali NIE na všetky tri otázky. Je potrebné si

uvedomiť, že referendum je forma priamej demokracie, ktorú sme ani zďaleka nevyužili. Ako to potom má vyzeráť v našej krajine? Bola to jediná možnosť ako vládu dotlačiť k múru a nedovoliť jej schváliť zákony, čo stoja nie len proti ľudskému rozumu ale i proti prírode. (DG)

OBECNÁ POLITIKA

Obecné zastupiteľstvo zasadalo tohto roku už dvakrát. Naši poslanci, na čele s p. starostom Mgr. Jánom Dudjakom, riešili rôzne závažné témy, ako napríklad: súdne spory, ktoré momentálne prebiehajú, odpredaj pozemkov... Na poslednom zastupiteľstve, ktoré sa konalo 17.03. 2015 sa rozoberala tiež problematika zrušenia autobusových spojov. „K autobusovým spojom môžem povedať, že do dnešného dňa nemáme oficiálnu informáciu (teda žiadny dokument) o tom, že bol spoj zrušený a z akého dôvodu bol zrušený.“ V najbližšej dobe obec vstúpi do jednania so súkromnou spoločnosťou. Veríme, že s pozitívnym výsledkom. Občania našej obce sa sťažovali taktiež na ceny komunálneho odpadu, respektíve na štítky pridelené na jeho vývoz. V prípade, že máte rôzne pripomienky alebo otázky, týkajúce sa tejto problematiky, kontaktujte priamo pracovníkov obecného úradu, aby sa predišlo rôznym dezinformáciám. Záznamy zo zasadnutí obecného zastupiteľstva si môžete pozrieť na našej webovej adrese: www.ruzbasskypramen.sk (MM)

VÝVOJ OBYVATEĽSTVA

Do spoločenstva obyvateľov našej obce vítame:

*Totoš Marek
Diňa Michal*

Blahoželáme!!!

V prvom štvrťroku 2015 nás opustili:

*Dlugošová Mária
Hanečáková Katarína*

Češť ich pamiatke a úprimnú sústrasť pozostalým...

VELKONOČNÉ SVIATKY

Blíži sa Veľká noc, ktorej počiatky siahajú až do 2. storočia. Už vtedy sa oslavovala a dodnes sa považuje za najväčšie kresťanské sviatky. Sú oslavou zmŕtvychvstania Ježiša Krista po jeho smrti na kríži. Pôvod teda môžeme hľadať v kresťanstve, no oslavy Veľkej noci sa prelínajú aj s pohanskými oslavami príchodu jari. Týmto veľkým sviatkom predchádza 40-dňový pôst, ktorý sa skladá zo šiestich nediel. Poslednou je nedeľa, kedy podľa Svätého písma vchádza Ježiš do Jeruzalema a zástupy mu mávajú palmovými listami a ratolesťami oslavujúc ho ako mesiáša, toho, ktorý oslobodí židovský ľud. V súčasnosti sa na Kvetnú nedeľu svätia bahniatka. V minulosti ľudia verili, že ochránia ich pole pred krupobitím či domy pred hromom. Preto ich strkali do zeme na poliach alebo zastrčili v domoch za obrazy.

ZELENÝ ŠTVRTOK

Ten je symbolom poslednej večere, kedy Kristus ustanovil Eucharistiu a sviatosť kňazstva. V tento deň znejú poslednýkrát zvony. Opäť sa rozozvučia až na Bielu sobotu. Miništranti ich nahrádzajú rôznymi rapkáčmi, klepáčmi alebo hrkáčmi. Okrem svätania olejov sa počas liturgie umývajú nohy dvanástim mužom. Názov „zelený“ vznikol pravdepodobne kvôli zeleni v Getsemanskej záhrade, kde sa Ježiš modlil pred zajatím vojakmi. Po ňom začína Veľkonočné trojdnie.

VELKÝ PIATOK

Tento deň je v katolíckej cirkvi dňom smútku. Prípomína si mučenie a smrť Ježiša Krista. Tzv. krížovou cestou nesie kríž na svojich pleciah až na miesto, ktoré sa volá Lebka, po hebrejsky Golgota, a tam je ukrižovaný.

Typické je čítanie záverečnej časti pašiového príbehu. Pre kresťanov je veľmi dôležitým dňom, lebo si pripomínajú, že Pán za ich hriechy zaplatil tým najcennejším – svojím životom. V tento deň je prísny pôst. Aby mal Ježiš v hrobe pokoj, tradovalo sa, že sa nesmie robiť na poli ani v záhrade a nehybať s pôdou.

BIELA SOBOTA

Deň, kedy sa nekonajú žiadne bohoslužby až do poľnoci. Ježiš je v hrobe zabalený plachtami, jeho duša však zvestuje zosnulým, ktorí sú spravodliví, že sú vykúpení. V domácnostiach sa podľa tradície uhasili všetky ohne. Mohli sa zapáliť až na oslavu vzkriesenia a života Krista.

VEĽKONOČNÁ NEDEĽA

V tento deň sa svätia veľkonočné jedlá, ktoré gazdiné poctivo pripravujú a uložia do vyzdobených košíkov. Patria medzi ne vajíčka, šunka, syr, klobása, slanina, veľkonočný koláč a rôzne iné dobroty podľa miestnych tradícií. Je tiež oslavou zmŕtvychvstalého Ježiša Krista. Veľkonočné obdobie, ktoré trvá až do Turíc, začína práve Veľkonočnou nedeľou.

VEĽKONOČNÝ PONDELOK

Pre tento sviatok sú typické zachovalé ľudové tradície, no neviažu sa k nemu nijaké liturgické úkony. Je známy šibačkou, alebo oblievačkou, podľa regiónu Slovenska. Niekde sa dievčence viac vyšibú, inde je najdôležitejšie, aby boli čo najviac oblievané studenou vodou. Zmyslom však je, aby boli zdravé a pekné celý rok. Výslužkou pre mládencov boli niekedy ručne maľované vajíčka, dnes ich však nahradili tie čokoládové, alebo peniaze pre oblievačov, pre šibačov zase

Ružbašskí mládenci a devy na Veľkú Noc stužky na korbáč. Veľkonočným pondelkom znie hudba už po stáročia. Bol typický zábavami tak v minulosti, ako aj dnes. *(foto: Jozef Krutka, text: IK)*

PRÍBEH SKUTOČNEJ ODVAHY A LÁSKY

**VŠETKY
MOJE DETI**

MARIÁN KUFFA
V DOKUMENTÁRNOM FILME
LADISLAVA KABOŠA

UŽ ČOSKORO U NÁS VO VYŠNÝCH RUŽBACHOCH!

V mesiaci január 2015 prebehla environmentálna súťaž o najkrajšiu vtáčiu búdku. Žiaci sa za pomoci rodičov a v rámci triednických hodín zapájali do súťaže. Hlavnou témou bola príprava krmidiel pre vtáčiky z odpadového materiálu.

Komisia zložená z pedagógov i pracovníkov školy ocenila tie výrobky, ktoré najviac

splnili zadanú tému. Na karnevale im potom odovzdali ceny. Najlepšie sa so zadaním popasovali žiaci 5. A triedy, na druhom mieste sa umiestnila **Monika Dluhošová** a búdku z plastu vyrobili žiaci 3. A triedy, ktorí sa umiestnili na 3. mieste. Ďalší ocenení žiaci – **Tomáš Gábor, Filip Leščinský, Vanesa Fialková** a za snahu ešte **Veronika Bačinská, Silvia Šlachtovská** a **Mária**

Šutorová. Každý účastník súťaže bol odmenený sladkou odmenou. Vtáčie búdky, ktoré žiaci vyrobili, rozvešajú v prírode a tak prispievajú k jej ochrane v zimných mesiacoch.

Dňa 5. 2. 2015 sa uskutočnil zápis žiakov do 1. ročníka ZŠ na školský rok 2015/2016. Zápisu sa zúčastnilo **29 žiakov**. Učiteľky predprimárneho a primárneho vzdelávania ZŠ s MŠ

Vyšné Ružbachy pripravili deťom nezabudnuteľný deň. Aj vysoká účasť rodičov podčiarkla dôležitosť tejto chvíle. Budúci prváci zábavnou formou prezentovali svoje vedomosti a zručnosti. Ukázali, že sú pripravení v septembri nastúpiť do naozajstnej školy. Pripomínať im to bude aj pamätný list, ktorý pri zápise dostali.

Dňa 13. 2. 2015 si žiaci 1. - 4. ročníka ZŠ opäť volili „Valentínskeho kráľa a kráľovnú“ pre tento školský rok. Všetci žiaci prišli už ráno oblečení v červenom, čo bolo podmienkou zapojenia sa do súťaže. Volilo sa v každej triede zvlášť a víťazi z tried postúpili do celoškolského kola. Pripomenuli sme si aj, že Valentín je zdravý, silný a kto to bol svätý Valentín. Je patrónom zamilovaných a jeho farba je *červená*. Korunovala p. učiteľka Dudžíková, naša výchovaná poradkyňa. Kráľom a kráľovnou sa mohli stať tí žia-

ci, ktorí mali na sebe najviac červeného oblečenia. Kráľom pre rok 2015 sa stal **J. Hrešan**, žiak 4. ročníka a kráľovnou **A. Pajonková**, žiačka 3. ročníka. Víťazi tried boli tiež odmenení a všetci ostatní dostali sladkú odmenu v podobe lízanky - Valentínky. Podakovanie patrí všetkým žiakom a pani učiteľkám za aktívnu pomoc pri organizovaní tejto obľúbenej súťaže.

18.2.2015 sme pripravili pre žiakov 6., 7., 8. a 9. ročníka vedomostný kvíz z biológie a geografie. Prebiehal v piatich kolách : **1.kolo - NAJ** z geografie a biológie, **2.kolo** – obrázok a informácia k nemu, **3.kolo** – otázky pre súperiaci tím, **4.kolo** – poskladaj geografické a biologické výrazy z desiatich písmen a v poslednom **5.kole** - overovanie praktických zručností. Žiaci súťažili v dvoch skupinách zostavených z jedného žiaka z každého ročníka. Overovali si nielen vedomosti, ale aj schopnosť pracovať v skupine a vedieť spolupracovať. Úlohy boli zamerané na zopakovanie nadobudnutých vedomostí a zároveň kreatívne, ako napr. slepá mapa z geografie alebo tvorenie slov v časovom limite z

desiatich písmen. Súťažiaci predviedli aj záchranárske zručnosti. V praktic-

kom kole z biológie poskytovali prvú pomoc pri krvácaní z nosa a bezvedomí. Kvíz bol zaujímavý a poučný tak pre súťažiacich, ako aj pre divákov z radov žiakov. Tešíme sa na ďalšie podobné aktivity !

Krásny deň si **20. 02. 2015** v ZŠ s MŠ Vyšné Ružbachy užili deti od predškolského veku až po deviatakov. Uskutočnili sa lyžiarske preteky

spojené s karnevalom a zábavou na snehu. Vedenie školy ďakuje kuchárkam za kapustnicu a čaj, vlekárom za ústretovosť pri organizácii pretekov, lyžiarskemu klubu za postavenie trate a obsluhu časomier a všetkým učí-

telom za bezpečné zvládnutie športového dňa. Nemôžeme opomenúť ani pomoc šarmantných asistentiek. Tešíme sa na ďalšie podobné akcie.

Vo **štvrtok 5. 3. 2015** zaznelo umelecké slovo. Vyslovili ho prednášatelia na školskom kole Hviezdoslavovho Kubína. V troch vekových kategóriách vystúpili v poézii a próze dvadsiati dvaja súťažiaci, aby sa popasovali o postupové miesta do okresného kola.

Na okresnom nás budú reprezentovať:

V I. kategórii (1. – 3. ročník)

v poézii: **Karin Grigereková**

v próze: **Sára Gabriellyová**

V II. kategórii (4. – 6. ročník):

v poézii: **Benjamín Fečík**

v próze: **Roland Budzák**

V III. kategórii (7. – 9. ročník):

v poézii: **Andrea Bajnóczyová**

v próze: **Karolína Dudžíková**

Príjemnú atmosféru slnečného popoludnia dopĺňalo spolu so súťažiacimi asi 50 neplatiacich divákov. Je vidieť, že aj v čase, keď vládnu peniaze a internet, si naši žiaci nájdu priestor na prednes.

Výsledky okresného kola:

Najúspešnejšie nás reprezentovala **Andrea Bajnóczyová** (žiačka 9. ročníka), ktorá získala 2. miesto v prednese poézie. Rovnaké umiestnenie dosiahla aj v prednese prózy, kde reprezentovala ZUŠ v Starej Ľubovni. **Benjamín Fečík** bol ocenenený za výborný prednes.

Deti materskej školy prežívali tiež pekné a aktívne zimné dni plné rado-

vánok na snehu. Stavali snehuliakov, tešili sa spolu so staršími školákmi na sánkach a boboch. Veľmi peknou

akciou bol tradičný karneval. Spoločne s učiteľkami sa deti prezentovali v krásnych maskách a zatancovali si pri super hudbe.

V rámci týždňa s knihou sa venovali čítaniu rozprávok, prezentácií pekných detských kníh a návšteve miestnej knižnice. Veľké deti zo základnej školy im chodili pred spaním čítať rozprávky. Deti predškolského veku boli pozrieť žiakov 1. ročníka, ktorí im tiež čítali. Škôlku navštívila aj **dentálna hygienička**. Vysvetlila im, ako sa správne starať o zúbky a pripravila im veľmi pekné aktivity.

Zápis do materskej školy sa uskutočnil v termíne od 15.02. - 15. 03.

2015. Kapacita priestorov MŠ je 42 detí (výnimka od hygieny na zvýšený počet žiakov školským rokom 2014/2015 končí). V septembri nastúpi do školských lavíc 29 terajších predškolákov. V budúcom školskom roku bude v škôlke 15 detí predškolského veku a pribudne 12 nových.

*www.zsvysneruzbachysl.edupage.org
(foto a text Anna Krutková)*

FAŠIANGOVA ŠIŠKA 2015

V spolupráci s obcami z okolia sa aj tento rok v obci Hniezdne konalo krásne podujatie Fašiangova šiška, tento rok to bol druhý ročník. Ide o súťaž obcí severného Spiša o najchut-

nejšiu, najzaujímavejšiu a najkrajšie ozdobenú fašiangovú šišku. Samozrejme medzi obcami nechýbala ani obec Vyšné Ružbachy. Pani Anna Martineková reprezentovala našu obec a vybojovala 3. miesto. Ďakujeme Mgr. Janovi Dudjakovi za súhlas so zverejnením fotografií. Gratulujeme výherkyni a ďakujeme za reprezentovanie našej obce. (MM)

Mgr. Ján Dudjak so šťastnou výherkyňou

PRÍBEH TISÍC A JEDNEJ NOCI NA RUŽBAŠSKÝ SPÔSOB... ALEBO AKO SA U NÁS KONALA KRÁĽOVSKÁ SVADBA.

Dnes nastal čas, keď sa konečne môžem s vami podeliť o výsledky mojej dlhoročnej práce. Predchádzali tomu výskumy, telefonáty, korešpondencia aj stretnutie s historikmi i s dosiaľ žijúcimi potomkami Zamojských. Dúfam, že vás tento článok zaujme. Čo by nie? Veď Vyšné Ružbachy boli v septembri 1923 strediskom mimoriadneho stretnutia talianskej, španielskej, francúzskej, rakúskej a poľskej šľachty. Ale poďme pekne po poriadku...

Celý tento príbeh začal po prvej svetovej vojne, keď sa sestry princezné Maria-Antoinetta de Bourbon princezná Dvoh Sicílii a Mária- Karolína grófka

Zamoyska dohodli, že zosobášia svoje deti. Ženíchom sa mal stať Renier de Bourbon princ Dvoh Sicílii (vnuk posledného "Dvoj-Sicílskeho"

kráľa Ferdinanda II) a šťastnou nevestou grófka Mária Karolína. Bola to najmladšia, a vraj najelegantnejšia dcéra grófky Zamojskej. Ako sa to bežne robievalo v zámožných rodinách, za dejisko svadby sa vybralo bydlisko nevesty. Rodina Zamojských vlastnila v tomto období viacero pan-

stiev, ale vzhľadom na obľubu kúpeľných miest, sa rozhodli pre Vyšné Ružbachy. Od začiatku bolo všetkým jasne, že to bude jedinečná a veľkolepá udalosť. Predchádzali preto tomu obrovské prípravy. Počnúc kostolom, pre ktorý Andrej Zamoyski objednal oltár u slávneho výrobcu oltárov Ferdinanda Prinotta v St.Ulrich-Groden v Tirolsku a končiac kúpeľmi, kde sa vo veľkom bielilo, obnovovalo a sadilo. Po vybavení pápežského dišpenzu bol dátum svadby stanovený na 12. septembra 1923, desať dní pred 27. narodeninami nevesty. Zaujímavosťou je, že sa svadba konala v stredu, čo pred tým nebolo až také výnimočné.

Výber duchovného, ktorý mal spojiť tieto dva životy, bol veľmi dôležitý. Do úvahy prichádzalo iba jediné meno. Preto Andrej Zamoyski prijal s veľkou úľavou kladnú odpoveď od niekdajšieho preceptoru svojich detí. Nebol nim nikto iný, ako prvý slovensky banskobystricky biskup Jeho Eminencia Mons. Marián Blaha. Je veľká škoda, že sa o tejto osobnosti nehovorí do tej miery, ako by si to možno zaslúžila. Tento biskup bol od roku 1921 o. i. predsedom Spolku sv. Vojtecha a neskôr, od roku

1926, predsedom Matice Slovenskej. A najzaujímavejšie pre nás je, že v rokoch 1893 až 1895 prežil dva krásne roky v našej farnosti ako kaplán, ale ešte pod menom Jakub Marián Blcha. Na aristokratickú svadbu pricestovalo

okolo 80 významných hostí z celej Európy. Nechýbali talianski, francúzski, španielski, rakúski a poľskí princovia a princezná, ale aj grófi, vojvodovia a kňažné. Hostia boli ubytovaní

po celom okolí Vyšných Ružbách - v kaštieli na Lubovnianskom hrade, v ružbašskom kaštieli, ale aj v kúpeľných budovách. Samotná nevesta bola ubytovaná vo vile Karolíne pri jazierku Kráter.

Po dlhých prípravách konečne nastal svadobný deň. Počasie im žičilo, bolo krásne slnečno. Svadobní hostia

sa začali schádzať pred vilou Karolínou od samého rána. Nálada bola dobrá a familiárna. Hrala cigánska hudba. Medzi urodzených hostí sa zamiešali Ružbašania, odetí v naj-

krajších krojoch. Dievky, ktoré na to mali, si dokonca navliekli biele pančucháče - na tu dobu to bol hotový luxus. Svadba bola zachytená známym kežmarským fotografom rumunského pôvodu - Emilom Moravtzom.

K vile Karolíne sa postupne pristavovali autá a koč. Do prvého auta nasadla princezná Mária-Karolína grófka Zámoyská so svojou dcérou. Nevesta bola odetá vo veľmi

módnych bielych šatách s dlhým čipkovaným závojom, ktorý jej pokrýval celú hlavu. Svadobnú kyticu tvorilo 7 bielych ruží so zeleňou a stuhami.

Ako druhý šiel koč, ťahaný záprahom

arabských čistokrvníkov. Doň nasadli princezná Mária-Antoinetta so svojim synom oblečeným v husárskej uniforme. Za nimi

nasledovali ďalšie vozidlá. Po príchode pred kostol sa svadobný sprievod len s ťažkosťami dostal pred vchod. Každý chcel vidieť vzácných hostí. Dav sa tlačil nielen na ceste, ale

aj na múrikoch a stĺpikoch. Asi si viete predstaviť ten pohľad, keď sa zvedavé "čotky" štvorajú na múrik a nedávajú si vôbec pozor, či im náhodou nie je vidieť pod "kýdel", ale odbočujem... Svedkami svadby boli Jeho výsosť Alfons XIII., španielsky kráľ v zastúpení Ferdinandom de Bourbon (ženíchov brat) a Alfons de Bourbon (brat budúcej manželky Jana Zamoyského, Isabelly de Bourbon). Za zmienku stojí aj to, že svadba bola posledným šťastným okamihom pre španielskych princov. Deň nato bola v ich vlasti zvrhnutá koruna.

Po sobášnom obrade sa hostia premiestnili do reštaurácie pri jazierku Kráter. Bola nádherne vyzdobená nielen zvnútra ale aj zvonku. Svadobných hostí obsluhovali traja čašníci a dve servírky, pravdepodobne zamestnané zo zahraničia špeciálne pre túto príležitosť. Všetok personál bol odetý do najmodernejších oblekov a šiat. Svadobné stoly boli usporiadané do učka a za mladomanželskou tabuľou boli zavesené a vyzdobené erby Zamoyských a de Bourbonovcov. Traduje sa tiež, že na tejto svadbe sa spoznal ďalší budúci kráľovský pár- Ján Zamoyski a Isabella de Bourbon. Dovoľujem si však spochybníť, že to bolo u nás, keďže na svadobných fotografiách nie je Isabellu nikde vidieť a ani dosiaľ žijúci potomkovia Zamoyských mi jej účasť na svadbe nepotvrdili. Taktiež sa domnievam, že ak by na svadbu prišiel ženíchov brat Don Carlos (následník španielskeho trónu) s dcérou Isabellou, tak by sa o tom určite písalo v zahra-

ničnej tlači. A tú mám zo spomínaného obdobia značne preštudovanú. Skôr som názoru, že sa títo dvaja ľudia stretli niekde pri zásnubách alebo iných oslavách tykajúcich sa svadby vo Francúzsku. Ale...ako rada by som sa mylila! Veď ich zoznámenie patrí medzi jednu z najkrajších a najromantickejších legend lásky „na prvý pohľad“ v našom okolí. Nech je to, ako chce, máme byť na čo hrdí!

(Katarína Chapuis rod. Šutorová)

MEDZINÁRODNÝ DEŇ ŽIEN

Medzinárodný deň žien si pripomenuli na slávnostnom posedení členky Jednoty dôchodcov z Vyšných Ružbach. Výbor, pod taktovkou predsedníčky Moniky, pripravil pohostenie, čo to sa aj popilo a tak sme sa rozrečnili a zaspomínali na prežitú roky, zároveň sme sa tešili, že ešte aký - taký rôčik máme pred sebou. Čo by sme boli za nasledovníčky, keby sme si pri tejto príležitosti nespomenuli aj na naše babky a mamky, ktoré takého oslavy vo veľkom štýle zažívali počas trvania JRD vo Vyšných Ružbachoch od roku 1972 do roku 1992. Spomíname iba na tie, ktoré už nie sú medzi nami a ktoré svojou prácou prispeli k rozvoju našej obce, keď každý mal prácu, plácu, naturálie, ale hlavne bohatý spoločenský život.

Medzinárodný deň žien, výročné členské schôdze, oslavy životných jubileí, vyhodnotenie najlepších pracovníkov, to boli udalosti, na ktoré sa ženy celý rok tešili a bola to pre nich príležitosť prevetrať šatník. Predse-

da družstva predniesol príhovor, pri ktorom si mnohé aj poplakali, potom boli obdarované kvetom, darčekom a bozkom od mužských kolegov. Tie nižšie babky si pri bozkávaní pohotovo vystúpili aj na stoličku. Deti zo základnej školy vždy pripravili kultúrny program, nasledovalo dobré pohostenie a zábava do neskorých večerných hodín.

Príhovor žiakov ZŠ ženám na MDŽ

Vopred sa ospravedlňujeme, keď sme po dvadsaťtri ročnom odstupe na niektorú našu hrdinku pozabudli. Pre oživenie pamäti uvádzame aj prezývku, ako sa do nich volalo. Tieto ženy už nie sú medzi nami:

Mária Grigerková - od glovicki
 Žofia Grechová - od bzdiry
 Margita Martinková - od bonela
 Mária Kovalová - od kašejki, o mami
 Mária Dudžíková - od kašejki, malučka
 Margita Gončárová - od kovala
 Mária Kovalová - od dužika
 Margita Litvinová - ze švabof
 Katarína Martinková - od landora
 Mária Martinková - od muhy
 Katarína Šlachtovská - od ferenca
 Pavlína Fabisová - z brýska
 Mária Fabisová - od karalka

Ema Valenčinová - od fera
 Anna Šutorová - od mačka
 Mária Gončárová - od jacka
 Mária Dudžíková - od šľajfutki
 Jozefína Gončárová - od zavarhola
 Katarína Dlužošová - od dlugoša
 Mária Grigerková - od pauka
 Anna Chorendžáková - vrátnička
 Katarína Hanečáková - od janika
 Anna Krausová - od krauski
 Ružena Grechová - od muhovy
 Mária Grechová - od mokrižňaka
 Anna Gajecká - od sefca
 Anna Dudžíková - od pauka, malučka
 Mária Grigerková - od pauka
 Anna Kovalová - z glinika
 Katarína Leščinská - od mešara
 Margita Grechová - od svelki
 Katarína Marfiaková - od kroľicki
 Katarína Dudžíková - z karpieľiska
 Terézia Hebanová - od miška
 Anna Grechová - od kuby
 Mária Hanečáková - od kupčiski
 Katarína Grechová - od tymčuša

Čeť pamiatke ženám, matkám, babkám, ktoré si počas tohto obdobia aj zarobili, aj im boli priznané aké – také dôchodky, ale hlavne sa im dostávalo morálneho a vecného ocenenia pri rôznych príležitostiach usporiadaných družstvom. Na ich veselé príhody, žarty a piesne sa nedá zabudnúť. Ale hlavne na ich „pobabrané pivo“, ktoré si občas dávali u Havranka. Bolo to zohriate malé pivo, štamperlík sirupu a štamperlík rumu. Ešte veľa príhod by sa dalo publikovať, ale to snád inokedy.

(foto: Jozef Krutka
 text: Terézia Krutková)

Kúpele Vyšné Ružbachy

Kúpele Vyšné Ružbachy sa nachádzajú na hranici dvoch národných parkov (Tatranský národný park a Pieninský národný park), krásna príroda horného Spiša, priaznivá klíma, čisté a tiché prostredie sú balzomom na telo i dušu. Využime tento významný potenciál práve pre rozvoj obce Vyšné Ružbachy.

Kúpele využívajú na liečbu unikátne spojenie terapeuticky účinnej podhorskej klímy a prírodných liečivých zdrojov, ktorými sú:

prameň Izabela - prírodná liečivá minerálna voda - vápenatohorečnatá, hydrogenuhličitanovo-síranová s vyšším obsahom lítia a flóru, s celkovou mineralizáciou 2318 mg.l⁻¹, s obsahom plynu CO₂ viac ako 1200 mg.l⁻¹ s teplotou do 23 °C

prameň VR2 (Pri pošte Jozef) - prírodná liečivá minerálna voda - vápenatohorečnatá,

hydrogenuhličitanovo-síranová, s teplotou 16,5°C s celkovou mineralizáciou

2 507 mg.l⁻¹, s obsahom plynu CO₂ 1 470

mg.l⁻¹ s teplotou vody 19 °C.

Využívaním týchto prírodných lie-

čivých zdrojov sa dosahuje výrazne priaznivý účinok na fyziologickú ako aj na duševnú rovnováhu a na podstatné zlepšenie zdravotného stavu. Voda má priaznivý účinok tak na srdcovocievny systém, ako aj na pohybový aparát a celkovo má sedatívno-relaxačný efekt.

V Kúpeľoch Vyšné Ružbachy sa zameriavame na

liečbu :

Srdcovo-cievnych ochorení (ischemická choroba srdca, arteriálna hypertenzia, pooperačné stavy...) atď.

Choroby pohybového ústrojenstva so zameraním na diskopatie a radikulárne syndrómy atď.

Duševné poruchy (depresie, generalizovaná úzkostná porucha, zmiešaná úzkostná depresívna porucha, kompenzované schizofrénie) atď.

- **metabolické choroby**

- **choroby tráviaceho ústrojenstva**

- **ženské choroby**

- **choroby obličiek a močových ciest**

- **onkologické choroby**

- **choroby z povolania**

Významnou novinkou je, že Kúpele Vyšné Ružbachy od júla 2014 rozširujú

pôvodný indikačný zoznam o ochorenia **POHYBOVÉHO APARÁTU** so zameraním na **SPINÁLNE, DIS-**

KOGÉNNE,
PORUCHY. RADIKULÁRNE

Nový profil pracoviska vytvára skúsený rehabilitačný tím, ktorý prináša nové postupy založené na neurodynamických princípoch. Tieto princípy sú nedeliteľnou súčasťou preventívnej, predoperačnej a pooperačnej starostlivosti pacientov s radikulárnymi ochoreniami.

Zavádzaním nových postupov má naše pracovisko ambície stať sa akreditovaným školiacim centrom, usporadúva odborné podujatia v tejto problematike a poskytuje vysoko efektívnu diagnostiku liečbu na princípe neuro mobilizačnej terapie. 18. -19 .10. 2014 sa konal neurofyziatrický workshop s medzinárodnou účasťou. V tomto roku sa bude konať **neurofyziatrický workshop** s medzinárodnou účasťou 07. - 08. 11. 2015 v Grand Hoteli Strand****.

V rámci kúpeľnej a medicínskej starostlivosti o našich pacientov s ochoreniami chrbtice využívame:

- **prírodný liečivý zdroj** – liečivú vodu uhličitú s preukázateľným priaznivým účinkom na pohybový a srdcovocievny systém;

- **priaznivé** (mierne stimulujúce) klimatické podmienky (650 m.n.m.);

- **celé spektrum procedúr** z odboru

FBLR (masáže, vodoliečba, fyzikálna liečba elektroliečba...)

- **širokú škálu** manuálnych (myofasciálnych, kĺbových a neurálnych) mobilizačných a manipulačných techník

- **individuálnu**, skupinovú pohybovú liečbu a hydrokinezoterapiu rôzneho zamerania pod vedením fyzioterapeutov;

- **psychologické intervencie** na ovplyvnenie psychosomatickej zložky chronickej

bolesti

- **psychoterapeutické procedúry** pod vedením psychológa – individuálne (individuálny pohovor, biofeedback) skupinové (relaxácia, muzikoterapia)

- **kondičnú a liečebnú hipoterapiu** - využitie koňa na liečebné účely (priaznivé ovplyvnenie psychiky i pohybového aparátu)

(**MUDr. Bohuslav Kendra, primár kúpeľov a PhDr. Martina Konrádovú, vedúca obchodu a marketingu**)

Posilovňa už v prevádzke

Riaditeľka Základnej školy Mgr. Valéria Pulščáková a obecné zastupiteľstvo vyšli v ústrety žiadosti o vybavenie školskej posilňovne a sprístupnenie týchto priestorov telocvične verejnosti. Bližšie informácie ohľadom posilňovne vám poskytne Mgr. Peter Martinek petermartinek82@gmail.com.

Skupinové kondično-silové cvičenie

*Montáž zrkadiel v posilovni,
firma G&G*

Bežkári vo Vyšných Ružbachoch

Ešte počas vianočných sviatkov to vyzeralo, že minuloročná zima, chudobná na sneh, sa zopakuje. Perinba sa však nemohla pozerať na zaprášenú bežeckú výbavu, a tak priniesla radosť v podobe bielej periny, a to nie-

len ružbašským bežkárom, ktorí hneď na sviatok Troch kráľov využili príležitosť a prvým pochodom smerom na Kamienu našartovali/zahájili bežkársku sezónu. Postupne nasledovali nedeľné výlety do zasneženej prírody. Nezastavilo ich ani husté sneženie a ani mrazivé večery, keď sa s čelovou baterkou brodili snehom. Tento biely šport sa u nás čoraz viac rozrastá a stále pribúda bežkárske nadšencov. Verím, že už teraz sa všetci tešia na budúcu sezónu.

Lyžiarsky klub Vyšné Ružbachy

Ani medzi školákmi nestrácajú zimné športy na atraktivite. Lyžiarsky klub v spolupráci so základnou školou a Skyparkom Vyšné Ružbachy pripravili pre prihlásených lyžiarov ranné tréningy, ktoré sa konali počas lyžiarskej sezóny vždy v stredu a sobotu ráno od 7:00 do 9:00. Na túto rannú športovú aktivitu sa prihlásilo 16 detí a lyžiarske podmienky umožnili pre nich zorganizovať 12 tréningov, ktoré mali

Rozpis otvorenia posilňovne

Deň	Hodina	Určené pre
Utorok	18:00 - 19:00	muži
	19:00 - 20:00	ženy
Sobota	17:30 - 18:45	muži
	18:45 - 20:00	ženy
Nedeľa	17:30 - 18:45	muži
	18:45 - 20:00	ženy

na starosti Ing. F. Grech (zabezpečenie vlekov, organizačné a materiálne zabezpečenie, príprava tréningovej trate), Mgr. P. Konrády, Ing. D. Grech, Mgr. P. Martinek, Bc. M. Konrády a

P. Šutor (priebeh tréningov a výpomoc pri výstavbe tréningovej trate). Týmto by sme sa chceli poďakovať za ich dobrovoľnú prácu a za obetovanie ich voľného času a samozrejme vďaka patrí aj všetkým, ktorí umožnili tieto lyžiarske tréningy realizovať.

Jarná časť 6. ligy okresnej futbalovej súťaže

Po skončení jesennej časti okresnej futbalovej súťaže sa naši futbalisti nachádzajú na siedmej priečke. Jarnú časť odštartujú 14. kolom 22. 03. 2015, kedy nastúpia na ihrisko vo Veľkom Lipníku. V zápase jesennej časti dokázal súper na našom ihrisku uhrať remízu 1:1. Verme, že sa zverencom V. Leščinského podarí na pôde súpera podať čo najlepší výkon a výhrou naštartovať jarnú časť súťaže.

Rozpis kolektívnych športových aktivít pre vás:

- volejbal - štvrtok od 18:00

(Miriam Šutorová- 0915 459 473)

- futsal (halový futbal) - piatok od 19:30, nedeľa od 17:00

- florbal - sobota od 18:00

(Mgr. Peter Martinek- 0918 478 692)

Prehľad zápasov:

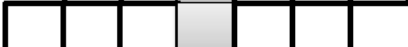

(foto: P.Martinek, M.Martinková, text: Peter Martinek)

Kolo	dátum	čas	Domáca pôda	Pôda súpera
14.	22.3.2015	15:00	TJ Družstevník V. Lipník	TJ Družstevník V. Ružbachy
15.	29.3.2015	15:00	TJ Družstevník V. Ružbachy	ŠK N. Ľubovňa
16.	5.4.2015	15:00	TJ SOKOL Ľubotín	TJ Družstevník V. Ružbachy
17.	12.4.2015	15:00	TJ Družstevník V. Ružbachy	FK Podolínec
18.	-----	----	-----	-----
19.	26.4.2015	15:00	TJ Družstevník V. Ružbachy	TJ SOKOL M. Lipník
20.	3.5.2015	15:00	TJ SOKOL Minčol Š. Jastrabie	TJ Družstevník V. Ružbachy
21.	10.5.2015	15:00	TJ Družstevník V. Ružbachy	TJ SOKOL Jakubany
22.	-----	----	-----	-----
23.	24.5.2015	15:00	TJ Poľnohospodár Minčol Kyjov	TJ Družstevník V. Ružbachy
24.	31.5.2015	15:00	TJ Družstevník V. Ružbachy	TJ Orpann ZZ Orlov
25.	7.6.2015	15:00	TJ Poľnohospodár Plaveč	TJ Družstevník V. Ružbachy
26.	14.6.2015	15:00	TJ Družstevník V. Ružbachy	TJ Družstevník Čirč

RUŽBAŠSKÁ TAJNIČKA

Zapojte sa do našej súťaže. Stačí vyplniť Ružbaško- slovenskú tajničku, zaslať vyplnenú tajničku spolu s kontaktnými údajmi (meno a priezvisko, telefónne číslo) emailom na info@ruzbaškypramen.sk, alebo vhodiť riadne vyplnený Súťažný kupón, ktorý sa nachádza na spodnej časti tejto strany, do označenej zbernej nádoby v obchodoch. **V tajničke sa hľadá jedna zo zaujímavostí Vyšných Ružbách. Pozor! Súťaž trvá len do 15.06.2015.**

Hráte o rodinnú vstupenku na hrad v Starej Lubovni

1.		nástroj pri tkaní plátna
2.		tma
3.		hrubšia doska
4.		vyhĺbenina na potoku
5.		cintorín
6.		peň
7.		mäta
8.		minerálna voda
9.		ústa
10.		oblaky

Riešenie Tajničky z minulého čísla a VÝHERCA

VÍKENDOVÝ POBYT V TERCHOVEJ VYHRÁVA:

Anna GABRIELLIOVÁ!!

✂

Meno a priezvisko.....

.....

Kontakt.....

.....

Vylúštená tajnička.....

.....

✂

1. bezrohá - šuTá
2. poldecák - štampeRlík
3. lopata na hnoj - čAsk
4. oškvarky - škVarky
5. strúhadlo - tarIEcko
6. zástera - šuRc
7. rýchlo - plynTko
8. pena - plana
9. dom - budyNek

TRAVERTÍN

Autor: Katarína Chapuis rod. Šutorová

APRÍL 2015

05. apríl 2015	<i>Velkonočný turnaj vo volejbale</i>
-----------------------	---------------------------------------

Všetci ste vítaní na tohto roku už druhý volejbalový turnaj. Propozície nájdete na obecnej stránke www.obecvysneruzbachy.sk. Informácie: Mgr. Peter Konrády, peterkonrady@gmail.com

24. - 25. apríl 2015	<i>Zber odpadu pri príležitosti Dňa Zeme (2.ročník)</i>
-----------------------------	---

Deň Zeme vznikol ako reakcia na rozsiahle poškodzovanie životného prostredia. Tento deň sa začal oslavovať od roku 1970. Jeho cieľom je pripomenutie si našej závislosti na cenných daroch poskytované Zemou. Je potreba si uvedomiť, že zemské zdroje nie sú nevyčerpatelné, a preto sa treba venovať otázkam životného prostredia a prostredníctvom spoločného celosvetového úsilia chrániť jej poklady pre budúce generácie ľudí a ostatných tvorov žijúcich na Zemi. V spolupráci so ZŠ s MŠ Vyšné Ružbachy, s Kúpeľmi Vyšné Ružbachy a.s.

25. apríl 2015	<i>Horský beh zo Szczawnice</i>
-----------------------	---------------------------------

Start (Poľsko) do cieľa v Szczawnici. Trasa „Vzdorovitý mních – Niepokorný mních“ vedie chodníkmi cez Rytro, Eliašovku na Malé Pieniny, pretína poľsko-slovenské hranice, zatáča cez Vyšné Ružbachy, do Červeného Kláštora a na koniec sa beží okolo Dunajca do Szczawnice. U nás trasa vedie popod Biely dom, cca od 9:00 hod. 200 účastníkov absolvuje 95 km tento náročný horský beh. Príďte povzbudiť účastníkov, srdečne ste vítaní!!!

MÁJ 2015

08. máj 2015	<i>Lampiónový sprievod</i>
---------------------	----------------------------

Lampión je symbolom svetla či víťazstva, ľudia už desaťročia považovali lampiónové sprievody za pochody spájané s radosťou a veselosťou. Spomienkový lampiónový sprievod na počesť ukončenia druhej svetovej vojny v Európe (8. mája 1945) a padlých vojakov v boji proti fašizmu.

Máj 2015	<i>Maliarska a fotografická výstava Kúpele Vyšné Ružbachy</i>
-----------------	---

Maliarska a fotografická výstava mladých umelcov aj neprofesionálov. Súťaž o najkrajších 10 kresieb na tému „Moje najobľúbenejšie miesto vo Vyšných Ružbachoch. Neváhajte a zapojte sa!!!

30. máj 2015	<i>Deň detí</i>
---------------------	-----------------

Akcia plná športových súťaží pre deti z našej obce. Atrakcie, sprievodný program. Súčasťou aj občerstvenie a ceny pre víťazov rôznych súťaží.

JÚN 2015

24. jún 2015	<i>Jánske posedenie v Bielom dome</i>
---------------------	---------------------------------------

Príjemné posedenie v bielom dome organizuje: Jednota dôchodcov Slovenska

26. jún 2015	<i>Okresné športové hry seniorov</i>
---------------------	--------------------------------------

Športové hry seniorov sa budú konať v športovom areály pri ZŠ s MŠ vo Vyšných Ružbachoch, organizuje: Jednota dôchodcov Slovenska a ďalšie organizácie v obci.

26. jún 2015	<i>Otvorenie kúpeľnej sezóny v Retro štýle</i>
---------------------	--

420. výročie založenia Kúpeľov Vyšné Ružbachy (prvá písomná zmienka). Slávnostné otvorenie Termálneho kúpaliska Izabela od 11:00 hod., kde je pre Vás pripravený zaujímavý program, rôzne atrakcie, tombola, bazény plné vody, občerstvenie, letná live musicshow. Táto akcia sa pripravuje aj s Lubovnianskym múzeom.

Vydáva:

Občianske združenie Ružbašský Prameň o.z., štvrťročne

IČO: 42380600

ISSN 1339-7362

Zodpovedný redaktor:

Mgr. Ivana Krutková

Redaktori:

Bc. Martin Konrády

Ing. Miroslava Krutková

Mgr. Peter Martinek

Mgr. Marcela Martinková

Jazyková úprava:

Mgr. Mária Sekulová

Grafické spracovanie:

Ing. Dominik Grech

Prispievatelia

Katarína Chapuis rod. Šutorová

MUDr. Bohuslav Kendra

Anna Krutková

Terézia Krutková

PhDr. Martina Konrádyová

Noviny sú registrované na Ministerstve kultúry pod číslom **EV 4995/14**.

Expedícia novín je zabezpečovaná do všetkých domácností v obci Vyšné Ružbachy. Uzávierka tohto výtlačku: 25. marca 2015.

Vo všetkých obchodoch sa nachádza označená zberná nádoba, kde môžete vhadzovať vaše postrehy, pripomienky, nápady, prípadne finančné dary na náš rozvoj.

Ružbašské žrodelko je vydané vďaka podpore obecného zastupiteľstva vo Vyšných Ružbachoch, ktoré nám poskytlo finančný príspevok. Ďakujeme!

Kontakt:

Vyšné Ružbachy 169

065 02 Vyšné Ružbachy

+421 915 179 971

ruzbasskypramen@gmail.com

info@ruzbasskypramen.sk

www.ruzbasskypramen.sk
